

Stichting Dienstverlening aan Buitenlanders (SDB)

Beleidsplan 2013-2015

1. Inleiding

In september 2007 is het eerste beleidsplan van de SDB vastgesteld. Het gold voor de periode 2007-2010, en is in september 2008, december 2009 en december 2010 geactualiseerd. In maart 2012 is het stuk opnieuw aangepast. In dit stuk wordt een nieuw meerjarig beleidsplan gepresenteerd, dat ook weer naar bevind van zaken geactualiseerd zal worden.

2. Relatie met de USRK

De Stichting Dienstverlening aan Buitenlanders (SDB) is op 18 november 2004 opgericht in opdracht van de Utrechtse Stedelijke Raad van Kerken (USRK). Hierdoor is het sinds 2 januari 2002 bestaande Bureau Sociaal Juridische Dienstverlening aan Buitenlanders van de USRK verzelfstandigd. De band met de USRK blijft gehandhaafd, mede doordat voor de benoeming van bestuurders en wijziging van de statuten de goedkeuring van de USRK nodig is. Ook staat in de statuten vermeld dat de stichting is opgericht overeenkomstig de identiteit van de USRK.

3. Doel en taak van de stichting

De statutaire doelstelling van de stichting is de organisatie van hulpverlening aan voornamelijk dakloze of thuisloze vreemdelingen, die zonder voldoende middelen van bestaan zijn.

De statutaire middelen waarmee de stichting tracht dit doel te bereiken zijn:

de financiële en administratieve ondersteuning van het Bureau Sociaal Juridische Dienstverlening aan Buitenlanders en van andere activiteiten van de USRK inzake asielzoekers en vluchtelingen; het werven van fondsen;

het stimuleren van en deelnemen aan overleg tussen bij de hulpverlening van de doelgroep betrokken instanties.

4. Opdracht

Bestuur en medewerkers zien het als hun opdracht en morele plicht om mensen die in kommervolle omstandigheden verkeren op respectvolle wijze te helpen en te ondersteunen.

5. De werkzaamheden en het profiel van de instelling (het bureau)

Zoals uit de statutaire omschrijving volgt is de kerntaak van het bureau de sociaal juridische dienstverlening aan buitenlanders die zich in een marginale positie bevinden. Feitelijk gaat het vooral om migranten zonder verblijfsvergunning, en in meerderheid om uitgeprocedeerde asielzoekers. Door allerlei oorzaken kan deze doelgroep vaak geen adequate hulp krijgen van andere instellingen, die bijvoorbeeld een beperkte doelgroep hebben of alleen adviseren en verwijzen.

Er is in Utrecht maar één vergelijkbare organisatie, namelijk STIL (“Steunpunt Illegalen”). De verschillen tussen STIL en SDB zijn: STIL beperkt zich tot ongedocumenteerden, SDB heeft een bredere doelgroep, ook andere personen van buitenlandse afkomst die in een gemarginaliseerde positie verkeren; bij SDB is een sterke nadruk op intensieve en langdurige begeleiding, ook van mensen die elders verblijven en niet door een instelling ter plaatse geholpen kunnen worden; SDB heeft geen betaalde medewerkers en is niet afhankelijk van financiering door de gemeente.

Doordat het overgrote deel van de cliënten bestaat uit mensen die (nog) geen verblijfsvergunning hebben is het vreemdelingenrecht het belangrijkste rechtsgebied waarmee het bureau zich bezig houdt. Daarnaast moet ook aandacht besteed worden aan personen- en familierecht, sociaal zekerheidsrecht en verschillende andere rechtsgebieden. Het bureau voert gesprekken met de cliënt, adviseert, zorgt indien nodig dat de cliënt een advocaat vindt, en blijft de procedure volgen.

Daaruit voortvloeiende afgeleide taken zijn vooral de toegeleiding naar medische zorg, financiële ondersteuning en huisvesting. Een groot deel van de cliënten heeft medische zorg nodig, zowel so-

matische als op het terrein van de GGZ. Doordat zij veelal onverzekerd zijn is die zorg zonder hulp moeilijk te vinden, aan zorgverleners moet vaak uitgelegd worden dat zij die zorg mogen en moeten verlenen. De hulpverlener van het bureau gaat vaak mee naar de behandelaar, en blijft de gang van zaken volgen. Voor dakloze cliënten wordt alle mogelijke moeite gedaan om onderdak te regelen, soms worden leefgeldten verstrekt, reiskosten betaald, enzovoort, een en ander voor zover de financiële middelen van de stichting dat toelaten.

Bij dit alles zijn de contacten met collega-instellingen van groot belang, zoals het Utrechtse hulpverleningsoverleg (waar veel informatie wordt uitgewisseld, ook over kennelijk “winkelende” cliënten, om dubbel werk te voorkomen) en het Platform Migranten zonder Verblijfsvergunning (waar vertegenwoordigers van instellingen uit het hele land elkaar ontmoeten en informatie opdoen). In het algemeen wordt samengewerkt met andere instellingen als en voor zover dat in het belang van de cliënt is. Als het gaat om cliënten die zich buiten Utrecht bevinden, is samenwerking met instellingen - en particulieren – ter plaatse veelvuldig aan de orde.

Ten slotte: de medewerkers van het bureau zijn evenals de bestuurders van de stichting vrijwilligers.

6. De werving van inkomsten

Dit gebeurt door:

het verspreiden van folders voor particulieren en instellingen met daarin een beschrijving van de werkzaamheden van het bureau, met een verzoek om financiële ondersteuning;

het rechtstreeks benaderen van instellingen (waaronder kerkelijke gemeenten) en fondsen met een verzoek om financiële ondersteuning;

in voorkomende gevallen, het vragen aan particulieren of instellingen om bepaalde concrete projectkosten voor hun rekening te nemen.

7. Het beheer van het geld

Het vermogen van de SDB staat op een rentedragende rekening en een rekening-courant. Gelden die niet op korte termijn nodig zijn worden op de rentedragende rekening gestort.

De rekeningen van de stichting worden beheerd door de penningmeester. Bij iedere bestuursvergadering, ongeveer tien maal per jaar, verstrekt hij een financieel overzicht.

Over elk boekjaar wordt door de penningmeester een financieel jaarverslag geschreven en door het bestuur vastgesteld. Het financieel jaarverslag wordt als bijlage gevoegd bij het eveneens elk jaar vastgestelde inhoudelijk jaarverslag. Tot dusver zijn jaarverslagen uitgebracht over het tijdvak van 18 november 2004 tot en met 31 december 2005 en over de jaren 2006 tot en met 2011.

8. De besteding van het geld

Van de rekening-courant worden de cliëntgebonden kosten (onder meer leefgeld, kosten voor overnachtingen en reisgeld, alsmede tolkenkosten, leges, griffierechten en eigen bijdragen in de kosten van rechtsbijstand), bureaustkosten (onder meer telefoonkosten, kantoorartikelen en reiskosten van vrijwilligers) en kosten van deskundigheidsbevordering en juridische vakliteratuur betaald. Uitgaven van meer dan € 300 mag het bureau slechts doen na fiatting door het bestuur.

9. Een meerjarig beleidsplan

Aard en vooral omvang van de hulpvraag vanuit de doelgroep in de verdere toekomst zijn in hoge mate onvoorspelbaar. Wel mogen we aannemen dat ook over een aantal jaren nog steeds grote aantallen buitenlanders zich in een marginale positie zullen bevinden, en door een veelheid van oorzaken niet de nodige hulp zullen kunnen vinden bij de reguliere hulpverlening of bij andere op de doelgroep gerichte instellingen.

Maatschappelijke ontwikkelingen, en in het voetspoor daarvan nieuwe wetgeving en nieuw beleid, leiden tot een verdergaand onder druk zetten en uitsluiten van ongedocumenteerden, en daarmee tot een verscherping van de problematiek en dus tot meer werk.

Dit is feitelijk een beleidsplan voor de meest nabije toekomst, dus voor 2013, met de aanname dat wat voor 2013 geldt ook voor 2014 en 2015 zal gelden, en met dien verstande dat in de loop van de planperiode aanpassingen worden aangebracht (een dynamisch plan).

10. Knelpunten en de toekomst

Op 29 oktober 2012 werd het Regeerakkoord VVD – PvdA gepubliceerd. Helaas wordt in dit stuk de door het kabinet Rutte I ingezette koers grotendeels voortgezet. Het beleid blijft er op gericht om het immigranten en vooral asielzoekers erg moeilijk te maken. Voor asielzoekers wordt de bewijslast verzaamd, voor vervolgpcedures moet de gefinancierde rechtsbijstand worden beperkt, voor gezinsmigratie moeten allerlei nieuwe hindernissen worden opgeworpen, illegaal verblijf wordt strafbaar, aan iemand die ooit ‘illegaal’ is geweest kan – en dus waarschijnlijk zal – om die reden een verblijfsvergunning worden geweigerd, niet slagen voor het inburgeringsexamen moet leiden tot het verlies van de verblijfsvergunning voor bepaalde tijd, naturalisatie moet worden bemoeilijkt, wie onvoldoende Nederlands spreekt heeft geen recht op bijstand, enzovoort, te veel om hier volledig op te sommen. Het enige bescheiden lichtpuntje is een ‘kinderpardon’ waardoor een beperkt aantal langdurig in Nederland verblijvende minderjarigen een verblijfsvergunning moet krijgen. Het was erg maar het wordt erger, en het ziet ernaar uit dat voor de SDB meer dan voldoende werk voorhanden zal blijven. Inmiddels is een belangrijk deel van de desbetreffende wetsontwerpen van kracht geworden.

Het feit dat het “generaal pardon” van 2007 is afgehandeld en daardoor omstreeks 28.000 mensen een verblijfsvergunning hebben gekregen, heeft geen grote invloed gehad op de werkdruk. Het aantal uitgeprocedeerde of in een vervolgpprocedure levende asielzoekers was nadien alweer spoedig in dezelfde orde van grootte.

Maar: de omvang van de hulpverlening zal toch worden bepaald, of beter gezegd beperkt, door de capaciteit van het bureau. Daarom herhalen we hier de eerder in het beleidsplan geuite bede: er moet een tweede bureaumedewerker worden gevonden die zelfstandig en in goede samenwerking met de aanwezige bureaumedewerker de nodige taken kan vervullen.

Tevens blijft behoefte bestaan aan een psycholoog die in voorkomende gevallen pro deo of tegen een geringe vergoeding voor rapportage over een cliënt kan zorgen.

Het is erg moeilijk om voor de cliënten die daarvoor in aanmerking komen betaalbaar onderdak te vinden, al is het maar voor korte duur en op korte termijn (omdat zwervende cliënten moeilijk te helpen zijn). Daarom moet gezocht worden naar plekken bij particulieren die als doorloophuisvesting kunnen worden gebruikt.

Een verdere beperking is het gebrek aan geld om cliënten aan leefgeld en onderdak enz. te helpen. Ook wordt soms een beroep op het bureau gedaan voor kosten van leges. Het beleid is tot dusver dat alleen meer dan incidentele financiële steun wordt gegeven aan cliënten die langdurig begeleid worden (sociaal juridisch en/of medisch) en die op geen andere manier aan geld kunnen komen. Als SDB dat niet doet, gaat het grondig fout met de cliënt voordat de begeleiding tot iets heeft geleid. Hier geldt helaas: op is op. Dus kan maar een gering aantal cliënten zo worden geholpen.

Een nieuw probleem is dat geen vergoeding van tolkenkosten meer kan worden verkregen, een probleem dat onze sector deelt met de medische sector, zij het dat laatstgenoemde bepaald meer financiële draagkracht heeft.

Het is daarom nodig dat er meer geld binnenkomt. Er moet dus grondig worden nagedacht over manieren om dat te bereiken.

Omdat SDB niet afhankelijk wil zijn van overheden en daar ook weinig van te verwachten heeft is het van groot belang om relaties in kerkelijke kring te onderhouden en waar mogelijk uit te breiden. Aandacht dient te worden besteed aan contact, overleg en waar nodig samenwerking met andere organisaties die voor de doelgroep van de stichting van betekenis zijn. Dit dient te gebeuren zowel op bestuurlijk niveau als op uitvoerend niveau. Dit geldt vooral voor plaatselijke organisaties.

11. En verder

In een dynamisch plan past een agendering van de momenten waarop het beleidsplan wordt geëvalueerd en zo nodig gewijzigd. Dit gebeurt jaarlijks, de volgende keer in januari 2014.